

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Nakopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Opravila: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 103.

Sreda 26. decembra 1928.

Leto III.

Praznik upanja in ljubezni.

Ko so dnevi najkrajši in noči najdaljše, ko je naš severni del zemlje pokrit s snegom in so potoki in jezera zakovana v led, tedaj so se že naši davni predniki veselili dne, ko bo zima prekoračila svojo najvišjo točko in se zopet začela nagibati k pomladi. Ob tem času so naši predniki praznovali veseli praznik zimskega solnčnega obrata. Vsi severni narodi, ki so imeli trpeti pod zimo, so praznovali ta praznik solnca; stari Germani svojega solnčnega boga Vodana, stari Slovani pa Svetovita. Kakor so praznovali moč solnca poleti, ko je stalo na svojem najvišjem zenitu in mu v čast prižigali kresove, tako so ga častili in praznovali pozimi, v najdaljši noči, ko je solnce doseglo svojo najnižjo točko in so zopet s prižiganjem ognjev dajali izraza svojem veselju, da se bo od zdaj naprej začelo solnce zopet dvigati, pridobivati na svoji gorkoti in bo kmalu pregnalo ledeno zimo. Zato je bil to praznik občega veselja, ki se je izražalo v medsebojni ljubezni in spravi. Torej lep praznik ljubezni in upanja na boljše dneve.

V tej noči so se zbirali naši predniki v gozdu, kjer so zakurili v čast solnčnemu bogu velik ogenj ali zažgali celo suho drevo, kjer pa tega ni bilo, so šli z gorečimi bakljami ven v prosto naravo, polni novega upanja. Vsi ti običaji so se še do danes ohranili v tej ali oni obliki po vsem našem severu. Ko se je začelo kristjanstvo deloma po misijonarjih, deloma po politiki, največ pa z ognjem in mečem razširjati iz Rima proti srednji in severni Evropi, ni mogla cerkev zlahka odstraniti starih običajev, ki so bili globoko vkoreninjeni v spreobrnjenih, naravoljubnih plemenih, temveč je bila v mnogočem prisiljena, da svoje ceremonije in običaje prilagodi starih narodnim, če je sploh hotela doseči kak uspeh. In tako se je zgodilo, da je tudi z starih praznikov zimskega solnčnega obrata napravila kompromis in uvedla mesto njega praznik božjega rojstva, kar se ni mnogo razhajalo s prejšnjim praznikom solnčnega rojstva. Praznik solnčnega obrata ali rojstva je severnim narodom priznal že papež Julij I. leta 354., in šele 400 let pozneje je uvedla cerkev tudi praznik Odršenikovega rojstva na isti dan, in si je na ta način stari poganski praznik prisvojila. Kakor

so stari narodi na ta praznik prižigali ognje, tako še na današnji Božič prižigamo luč po drevesih in kakor so se stari predniki ta dan v znak veselja in sprave medsebojno obdarovali, tako je še danes božično obdarovanje v navadi. To je res pomen tega praznika.

Da bi se pa bil Kristus ravno 25. decembra rodil, tega pa nihče ne ve, ker to ni nikjer zapisano in dokazano; vse, kar je s tem v zvezi, je samo legenda in poezija. Niti ni nikjer zgodovinsko dokazano, da je sploh eksistirala, vsaj v tej obliki ne, kakor se nam ga predstavlja. Toda o tem so že dovolj pisali znameniti možje.

Vsekakor se je ta praznik do današnjih dni vzdržal kot praznik upanja, veselja in ljubezni. »Mir ljudem na zemlji!« se bo pelo po vseh cerkvah. O, kaka ironija! Ista usta bodo mogoče že jutri grmela prokletstvo na namišljenega sovražnika. »Mir ljudem, ki so dobre volje!« Da, mnogo jih je dobre volje, a še več jih je, ki se bodo ta dan tresli mraza in požirali mesto kruha solze. Nam socialistom pa naj bodo božični ognji simbol novega upanja in nove pravice.

Čulkovski:

Mir ljudem . . .

Mir ljudem oznanja
se danes vsepovsod;
hinavsko se priklanja
pred jasli strog gospod.
Jutri pa poglaj
iz hleva te bo v sneg
in zasledoval
v Egiptu bo tvoj beg.

Ljubezen na jeziku
mogotci nosijo,
a zlatemu maliku
brezsrčno služijo.
Kar nekda je počenjal
s podložnimi Herod,
do danes ni še jenjal
človeštva ta izrod.

Nekda ležalo dete
je vsaj na slamici,
danes razodete
poglej na ulici.
Le praznik naj praznuje
bogataš-vampir,
revez pa naj kuje
si pravice mir!

Buržuazija se igra z narodom.

Vsak dan je bolj jasno, da v jugoslovanskih meščanskih strankah ni prav nič demokratičnega duha. Režimske stranke hočejo Davidovičevo demokratsko skupino diktatorsko prisiliti, da se sodeluje v vladi. Očitajo ji, da se hoče Hrvatoma prikupiti v trenutku, ko ni potrebe za to, ker se hrvaška opozicija namenoma tako previdno izogiba vsakršni možnosti za pogajanja med Srbi in Hrvati. Radikalni režimovci so s tem nastopom otvorili javen boj proti demokratu in bodo skušali dokazati svojim volilec, da so demokrati sovražniki srbskega naroda.

Prav na isti način dela tudi opozicija, ki enako izziva, kakor režimovci, z edino to razliko, da se opozicija preganja in je zaradi tega politično neaktivna, pač pa bobna širokoustne negacije in fraze.

Politika te »preljube« buržuazije se torej ne na eni, ne na drugi strani ne potrudi, da bi zbudila med narodom države čut demokracije, ki je predpogoj vsake parlamentarne države do najsvobodnejše oblike. Vsa politika gre za tem, kako bi klika nadvladala klika in terorizirala vse, kar ni slepo pokorno, eventualno tudi z najkrutejšimi policijskimi uredbami. Tak sistem moremo imenovati samo še diktaturo klik, ki grade svojo oblast s šovinistično gonjo proti nasprotnikom in — na nedemokratičnosti državljanov.

V eminentnem interesu delavstva je torej, da se vplivom take meščanske politike, ki vodi samo še k poglobljenju raznih predsodkov, popolnoma odreče. V ničemer se delavski pokret s temi metodami meščanskega boja ne more identificira-

ti, ker bi ga enako odtujil med seboj, kakor vsak drug šovinizem, proti katerim se delavstvo bori načelno.

Korupcijske metode, hegemonija, kršenje enakopravnosti se niso povod za sedanje politiko opozicije, da si krivice obstojajo, ker vsa ta zla bo mogoče šele tedaj odpraviti, ko zavlada v državi demokracija. Prva naloga naša in vseh demokratično mislečih ljudi v državi je, da vzgojimo pravo demokracijo.

Tudi Pribečević in Radić nista bila kot vladna moža demokratična, marveč enaka, kakor je sedanji re-

žim. Zato ne moremo zaupati ne samostojnim demokratom, ne radičevcem.

Vladna kriza torej ni več daleč. Vendar že danes vemo, da dobimo zopet na krmilo vlade nekaj takega, kakor imamo danes, če ne še hujšega.

Zdi se pa nam tudi, da buržuazija tira državo s svojo politiko namenoma v diktaturo, ki dobi še zunanje obeležje diktature.

Samo duh demokracije, duh enakopravnosti jim je — postranska stvar.

Obligacijsko posojilo ljubljanske mestne občine.

(Nadaljevanje.)

Na podlagi ponudbe, ki jo je balje predložil ravnatelj tvrdke Siemens-Schuckert, dr. Prosch, so se začela pogajanja, določil že takoj tekst novih obligacij in obligacije so se predložile finančnemu ministru, ki je celo transakcijo in zlasti tudi tekst obligacij v naprej odobrilo.

Z dopisom od 9. junija 1928 pa so predložili župan dr. Dinko Puc, podžupan profesor Evgen Jarc in za finančni odsek občinskega sveta ljubljanskega Ivan Tavčar splošni malozeleniški družbi d. d. v Ljubljani nastopno obvezno ponudbo za nakup obligacijskega posojila.

Ponudba se glasi:

Im Sinne der Vorschläge der Jugoslawischen Siemens d. d. und auf Grund des Gemeinderatsbeschlusses vom 5. Juni 1928 Z. 20.430, erstellen wir hiemit das folgende verbindliche Angebot:

a) Wir räumen Ihnen spesen- und gebührenfrei bis Ende August 1928 eine feste Option für die Uebernahme von 18.000.000 Dinar Nominale unserer 6-prozentigen, innerhalb 15 Jahren durch uns rückzahlbaren Wohnbauobligationen zum Kurse von 90 telquel samt September-Kupons 1928 ein, jedoch mit der ausdrücklichen Verpflichtung Ihrerseits, dass Sie diese Effekten möglichst im Auslande, und zwar als Anlagepapiere unterbringen werden, damit der inländische Geldmarkt nicht beunruhigt werde.

b) Wir wenden zu diesem Zwecke nach Erhalt Ihres Einverständnisses sogleich um die behördliche Genehmigung für den Verkauf dieser Effekten im Auslande ansuchen und die noch vorhandenen alten Titres durch einen geeigneten Neudruck ersetzen. Sollten Sie die Uebergabe der Titres vor Fertigstellung des Neudruckes verlangen müssen, so werden wir Ihnen gehörig unterfertigte Interimsscheine ausfolgen.

Um weiters die Unterbringung der Effekten als Anlagepapiere in festen Händen zu erleichtern, werden wir die behördliche Zustimmung erwirken, dass Sie für die Anlage der Prämienreserven und ausländische Versicherungs-Gesellschaften, die in unserem Staate Filialen unterhalten, geeignet sind.

Mit dem vorgeschlagenen neuen Text der Obligationen sind wir bis auf folgendes einverstanden:

Zweite Seite drittletzter Absatz. Es soll heissen: »Diese Beträge werden an einen, von der Stadtkassa Laibach . . .«

Zweite Seite, letzter Absatz. Es soll heissen: » . . . haftet die Stadt Laibach mit ihrem gesamten beweglichen und unbeweglichen Vermögen und ihrer vollen Steuerkraft.«

Dafür sollte dritte Seite vorletzter Absatz die Bestätigung der erfolgten hypothekarischen Eintragung mit Rücksicht auf die zwecklosen Kosten der Intabulation

durch eine Intabulationsklausel ersetzt werden, und zwar: »Die Stadtgemeinde Laibach gibt ihre ausdrückliche Zustimmung, dass das vorstehend bestellte Simultanpfandrecht auf den obangeführten Liegenschaften über Wunsch der Inhaber dieser Obligationen in erster Rangordnung grundbüchlich einverleibt werden könne.«

c) Nach Ausübung der vorstehenden Option werden die übernommenen Stücke mit uns abgerechnet. Der Gegenwert der verkauften Titres wird uns bis spätestens 30. August d. J. in Wien zur Verwendung gestellt.

Wir werden Ihnen dagegen in der gleichen Höhe einen laufenden Kredit einräumen, den Sie nach Ihrem jeweiligen Schuldenstande mit 6 Prozent in der gleichen Weise verzinsen werden, wie es in den Obligationen vorgeschrieben ist.

Die Rückzahlung dieses Darlehens an uns haben Sie innerhalb 30 Jahren zu bewirken. Zu diesem Zwecke werden Sie bei unserer Stadtkasse einen Tilgungsfonds bilden und diesen durch jährliche Kapitalrückzahlungsresten nach einem bestimmten Tilgungsplan gegen 6-prozentige Jahresverzinsung durch uns erfüllen.

d) Sie übernehmen dagegen die Verpflichtung, im Rahmen des vorstehenden Kredites die Laibacher Strassenbahn zu einem entsprechenden Verkehrsmittel auszubauen, nach dem Sie über die Linienführung mit uns das eheste Einvernehmen gepflogen haben werden. Mit dem Ausbau der Strassenbahn soll ehestmöglichst, und zwar unbedingt noch im heurigen Jahre, begonnen werden.

Wir legen Ihnen weiters im öffentlichen und auch in Ihrem ökonomischen Interesse nahe, bis zur Fertigstellung der neuen Bahnlinien einen provisorischen Autoomnibusbetrieb aufzunehmen.

e) Um die im Punkt a) eingeräumte Option bis Ende August wirksam ausnützen zu können, müssten Sie sich innerhalb 10 Tagen zu unserem vorliegenden Angebote verbindlich äussern.

(Kонец prihodnjič.)

Smreki.

O ljubica smreka, ti večno zelena,
pod solncem poletja, pod plaščem
snega,
ti je krona ponosna, ko druga nobena,
kaj bi brez tebe naša severna tlá.

Predniki naši so v sivi davnini
krog tebe se zbrali v najdaljših nočeh.
Prižigali ognje so v zimski temini
in solnca vrnitev prosili v skrbéh.

Se danes se zbiramo ti pod zelenje,
prižigamo luči si v tvoje vrhove.
Ti si simbol nam za up, hrepenenje,
naj solnce raztaja nam robstva okóve!

Čulkovski.

Jakob Kranjc:

O obliki države.

Tako na eni, kakor na drugi strani, je zavladala pri naši prepirajoči se buržuaziji misel, da je potrebno z reformo ustave odpraviti sedanje stanje in tako ozdraviti ter rešiti državo. Kako reformirati, o tem glavni glasniki koalicijske eni, kakor na

drugi strani nočejo nič kaj s pravim glasom na dan. Samo posamezne osebe, nič oficijelne, prihajajo od časa do časa na dan s predlogi, ki v bistvu pravzaprav vendarle ničesar ne povedo.

Vendar pa poje vodilni glas na eni

strani: centralizem je kriv dosedanjega stanja, zato proč z njim! Srbijanski hegemonizem nas upropača, zato proč z njim! Historična dejstva govore za našo samostojnost, zato sem z njo! — In na drugi strani: ako ne gre drugače, smo pač tudi na rešitvo ustave pripravljeni. Samo tudi o tej bočemo odločiti mi, ali vsaj sodočiti. Zato je pri tej grupi važnejše vprašanje volilne vlade nego vsa ustavna vprašanja.

Tako čujemo samo gesla. Decentralizacija državne uprave! Decentralizacija zakonodaje! Avtonomija! Federacija! Popolna samostojnost s personalno unijo! In tako dalje, vsak dan za en groš. Kakor da bi se moglo državo kakor mačko poditi s kota v kot.

S tem početjem se zmeda pri nas samo več. Ljudje navsezadnje res ne bodo vedeli več, kaj naj bi hoteli. Namreč ljudstvo v državi. Ker oni, ki se pri nas smatrajo za odločilne činitelje v državi, že davno ne vedo, kaj hočejo.

Poskusimo se ogledati v probleme in v teh zmedenih razmerah najti orientacijo!

Ako hočemo razgovorjati o preureditvi države, se moramo najprej ozreti na njene elemente. Kateri so ti? Poznamo trije: državno ozemlje, državno ljudstvo in državno oblast. Kaj naj se pri nas spremeni? Ali naj teritorialno preobrazimo državo, to je iz enega državnega ozemlja napravimo več? In naj li narod pri tem podelimo in ustvarimo skupino pritlikavskih nacionalnih držav? Eno in drugo smo že slišali povdarjati pri Hrvatih. In končno, ali naj reorganiziramo državno oblast?

Ta se da preurediti samo v pravcu delitve oblasti. Kako?

Ureditev vsake države teži za decentralizacijo, to je za prenos dela upravnih poslov na manjše enice. V tem pogledu poznamo 1. administrativno decentralizacijo, to je razdelitev države v upravne enice (provincije). Tak tip smo imeli dosedaj pri nas, pomaščen z ocvirkom oblastnih samouprav z zelo šibkimi kompetencami; 2. decentralizacijo po samoupravnih telesih.

Že v prvem slučaju poznamo posebne korporacije — občine, katerim pa je odmerjena v glavnem samo vloga pomožne lokalne oblasti v službi državne administracije. V drugem slučaju pa tiči bistvo decentralizacije v tem, da obstojajo na državnem ozemlju korporacije, ki na svojem ozemlju in svojimi sredstvi ter svojim pravom vrše javno upravo. One so členi države in obstojajo delno ali popolno iz istih elementov kot država sama. Že omenjene občine imajo v takem slučaju popolnoma drug položaj. Poleg občin pa pridejo v poštev provincijalne samoupravne

avtonomije, ki vrše poleg upravne oblasti tudi del zakonodaje.

Za razumevanje sedanje krize naj omenimo, da sta ravno Hrvaška in Slovenija pred vojno uživali najpopolnejšo avtonomno oblast v Evropi, ker sta obsežali lastno ozemlje, lastno državljanstvo in svojo, četrto nepopolno državno oblast. Nepopolnost se je javljala edino v tem, da kot kraljevine niso imele svojega lastnega kralja, temveč je ogrski kralj obenem vršil tudi vladno nad Hrvaško in Slavonijo.

Ob prevratu so se državnopravna stanja v vseh pokrajinah naše države bistveno spremenila. Kri in London, Ljubljana in Zagreb in Cetinje, Zeneva in Paris in Beograd so ustvarili novo razpoloženje in podlago za nov enoten državnopravni položaj, ki je bil postavljen 1. decembra 1918, a utrjen z ustavo Vidovega dne 1921.

Ta ustava je zavrgla vse historične momente in postavila enotno državo z enim teritorijem, enim državnim narodom in eno državno oblastjo.

Ta enotnost pa je bila izvojevana v težkem boju s slabotno zmagjo. In povzročila je takojšnje ustavne boje, predvsem od strani Hrvatov, ki so pod prejšnjim režimom dejansko uživali izjemno stanje v Evropi. Hrvatje so ob početku kratkoma negirali nastalo novo državnopravno stanje. Šele v letu 1925 je izgledalo, da se je to stanje utrdilo, ker je Stevo Radić s sporazumom z radikali in vstopom v vladno izrecno priznal vladajočo dinastijo in obstoj enote ustavo.

Ako bi naši vladodržci tedaj obdržali pamet, bi nam doberšen del sedanjih homatij lahko izostal in država bi se mogla razvijati.

Danes je seveda čas izgubljen. In bati se je, da se razvija tok dogodkov že sam od sebe in nas lahko zavede kam, odkoder bi bilo potrebno z muko in potrpljenjem hoditi nazaj.

Poglejmo si današnja ekstremna prizadevanja. Popolno samostojnost Hrvatov (Slovencev se pri tem pozablja omenjati) s personalno unijo pomenja dejansko več kot samo federalizacijo države, ker ne predvideva državi skupnih poslov in ne enotne zakonodaje in ne enotnosti gospodarskih interesov. Pomeni cepčenje države v celice, iz katerih naj se v najkrajšem času razvijejo popolnoma samostojne države. Kakor da bi v Srednji Evropi že ne imeli preveč miniaturnih samostojnih držav. Samo sistem carinskih meja, povzročenih vsled številnih državic onemogoča vsak gospodarski razvoj Srednje Evrope in omogoča njeno gospodarsko izkoriščanje po močnejših sosedih iz zapada. (Dalje sledi.)

pa Bolha na vaje, so pa pohlevnejši od ovc, posebno, ko jim še Kalan s svojo potrpežljivostjo in bogu-vdanostjo na dušo piha. Sprejemata razne pritožbe in obljubujeta različne intervencije, pa navadno ostane vse pri starem. Korist od tega ima samo Bolha, ki se je na ta način preril v ospredje in dobiva mesečne plače 400 mark. On je velik prijatelj dr. Žerjava in dr. Bohinca in to se mu dobro izplača. In ker sodimo vaše slovenske demokratije po našem Bolhi, imamo tudi o njih zelo slabo mnenje. Veliko grmenja, pa malo dežja. Veselili smo se tudi ureditve vprašanja nezgodnega in pokojniškega zavarovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, s katerim so se tako hvalili; pa tudi pri tem smo nafarbanjani.

Sicer pa, dragi rojaki, dokler se boste pustili od raznih Bolhatov in Kalanov farbat, tako dolgo boste pač nafarbanjani in boste vedno »ta kratko vlekli«. Ne verjamemo, da vam bo to vedno po godu, čeprav je marsikateri med vami že vaje svoje barvo pri vsaki priliki menjati.

Toliko za danes. Sedaj vam pa želimo, vsem sodrugom v Sloveniji, veselo novo leto in vztrajno delo za socializem, mi vaši sotrpini na Westfalskem. L. B.

Centrum propada . . .

Klerikalci mislijo, da so oni večna stranka, ker je njih organizacija zgrajena na cerkveni podlagi in zato se kaj radi pobahajo s Petrovo skalo, češ, dokler bo cerkev stala in bo večno stala — do tedaj bo tudi klerikalizem vladal. Pa le ni tako. Vide-li smo, da se ta stara stavba ruši in da najmočnejši stebri popuščajo. V Nemčiji je »centrum« (klerikalna stranka) v hudi krizi. Centrum je bil tekom petdesetih let najbolj solidna in stabilna stranka. Ta stranka je znala nasé pritegniti nad pol milijona delavcev. Toda v zadnjih letih jo socializem hudo izpodjeda in od leta do leta se krči število njenih pristašev. Centrumška stranka je imela še ob prevratu nad 800.000 članov, leta 1921 700.000, medtem ko je imela še lani okroglo 450.000 in od lani je zopet padla za 36.000 ter šteje sedaj še samo 417.000 članov.

Ako bo šla tako rapidno navzdol, je v nadaljnjih desetih letih ne bo več. To je tudi čisto naravno. Nikdo ne more dvema gospodoma služiti, pravi sv. evangelij in ravno cerkvena stranka se tega ne zaveda, ampak hoče trajno delavca in delodajalca, reveža in bogatina, izkoriščevalca ter izkoriščanca, umetno združevati.

V Kölnu se je pred kratkim vršil kongres te stranke, na katerem so hoteli krščanske socialce (levo kri- lo) izigrati ter prepričati, da bi bil vodja krščanskih delavcev zopet izvoljen v glavno vodstvo stranke, ker Stegenwald menda preveč radikalno

nastopa v prilog delavstva, s čemur pa se desno kapitalistično kriko, za katerim vedno stoji visoka duhovščina, ne strinja.

To se ni posrečilo in sedaj je silen časopisni boj. Tudi se predsednika stranke ni moglo izvoliti, ampak je volitev preložena čez božične praznike.

Ukinitev nedeljskega pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani.

»Obrtni vestnik« se huduje, da se je na zadnji seji šolskega odbora v Ljubljani s pomočjo učiteljskih glasov in tudi s pomočjo obrtniških glasov sklenilo, da se uvede na vseh ljubljanskih obrtno-nadaljevalnih šolah dvakratni tedenski pouk. Pri tej priliki pa pravi »Obrtni vestnik« nadalje: Najbolj značilno je, da sta glasovala za ukinitev nedeljskega pouka zopet baš ona dva »prvobojevnika« za obrtniške interese, ki sta se borila tudi za osemurni delavnik, gg. Ivan Ogrin (stavbni podjetnik) in Jernej Ložar (krojaški mojster). Medtem, ko je zbornica, kolikor nam je znano, zavzela stališče za nedeljski pouk, je njen podpredsednik in načelnik zborničnega obrtnega odseka (Ogrin) glasoval v šolskem odboru za ukinitev nedeljskega pouka. Mi dobro razumemo, da sta gg. Ogrin in Ložar glasovala tako iz strankarsko-političnih razlogov ter da sta iz teh razlogov zopet zatajila obrtništvo. Radovedni smo, kaj poreče k tej svojeglavnosti njenega funkcionarja zbornica TOI.

Tudi nas bi veselilo zvedeti, kaj je resnica glede navodil zbornice TOI v tem vprašanju radi nedeljskega pouka in to pa radi tega, ker je veliki župan na isto sejo poslal pismo z opombo, s katerim si pridržuje pravico potrditve tozadavnega sklepa šolskega odbora.

Za nas je ta polemika končana in preidemo k stvari sami.

Mi vztrajamo na celi črti, da se na vseh obrtno-nadaljevalnih šolah po Sloveniji takoj ukine nedeljski pouk.

Sedaj preidemo k spomenici, katera je bila v prejšnji številki objavljena. Važen je odstavek tretji, ki pravi: Argumenti, ki se v zadnjem času navajajo za ukinitev nedeljskega pouka, ne morejo prihajati v poštev niti iz gospodarskega niti iz socialnega in pravnega razloga. Iz teh argumentov sledi, da hoče baš šola proletarizirati vajenca ter da ga podpira v naziranjih, ki jih propagirajo delavske organizacije. Na opazko, da baš šola proletarizira vajenca, povemo sledeče statistične podatke, koliko delavske mladine smo imeli lansko leto zavarovane v Sloveniji pri OUZD.

Od 14. do 18. leta starosti 11.874 fantov in 5.559 deklic, skupaj 17.433 oseb od celokupnega števila vajen-

Dnevne novice.

Iz Westfalskega.

Dne 2. decembra so tukajšnji Slovenci v Karnapu obhajali desetletnico obstoja Jugoslavije. Izgleda, kakor da sta gospoda Bolha in Kalan, prvi zastopnik pečice tukajšnjih narodnjakov, drugi pa klerikalcev, morala dobiti od nekdor denar, da sta plačala stroške te proslave, katero so praznovali skupno, ne glede na takozvani socialni bojot, s katerim se v domovini obe stranki pobijata. In govori se o nekem denarju, ki je bil od konzulata v Düsseldorfu v to svrhu nakazan, da se nameče tukajšnjim rojakom peska v oči, češ, v Jugoslaviji imajo dosti denarja, tam je dobro, zato le plešimo nji na čast in se zabavajmo pozno v noč. Takrat pa, ko so naši ljudje

tukaj gladu umirali, pa ni bilo od nikoder nobene pomoči.

Ne razumemo, kako da ima jugoslovanska država za take zabave dovolj denarja, ko pa vemo, da je pri vas tam v domovini na tisoče ljudi, ki stradajo in nimajo kam glave položiti. Mesto, da nas nadleguje s takimi cirkusi, naj bi raje za svoje reveže skrbela. Če pa se že hoče toliko brigati za nas, potem naj raje podpira tiste uboge rojake tukaj med nami, ki si morajo kruha prositi, da se prežive. Za te seveda nimajo nikdar denarja.

Bolha in Kalan tukaj tako naše uboge rojake farbata, da se že sami ne spoznajo, kake farbe so. Pred par leti so bili še vsi vneti komunisti, ki so hoteli vse podreti; odkar jih ima

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

74

»Te proklete svinje debele . . .« Leo ga je miril.

»Tiho bodi! Pijan si, da samega sebe ne slišiš.«

»Veš, tako mi je, da bi vse te hudiče poklal.«

»Sedaj, ker ga imaš v glavi. Jutri boš pa spet njihov hlapček.«

»Ne bom več. Pri moji duši, da ne bom več. Vse Orjunaše bom nahujskal nanje.«

»Ne bo se ti posrečilo. Gliha vkup štriha.«

Stane se je tiste dni ponovno skregal s prof. Pečarjem. Zagrozil mu je namreč, da ga vrže. Drugi dan je šel k njemu na stanovanje in ga prosil oproščenja. »Gospod profesor, saj me ne boste več videli. V jeseni odjadram v Ljubljano . . .« Tako sta se pobotala in zvečer je Stane hvalil, kako dober človek je profesor Pečar . . . Večno nasprotje je bil Stane. Njegov oče je bil pijanec in trgovec, ki je nadvse oboževal klerikalce. Skop je bil in versko natančen. V počitnicah je vsako nedeljo vprašal Staneta, kaj so pridigali gospod župnik. Tako se je prepričal, če je bil fant v cerkvi. V mestu se je popolnoma pokvaril, so rekli. Med same brezverce zahaja. Župnik pa je domače tolažil: »Ga bomo že stisnili po maturi, oče, nič se ne bojte in malo manj pijte. Naj se le zdvija sedaj. Jaz nisem bil veliko boljši.« In oče je bil potolažen.

Vse mesto se je razburjalo. Po noči je bil izvršen napad na klerikalno tiskarno. Vse stroje so

razbili, je šlo od ust do ust. V razredu je vršelo kot v panju. Stane je branil: »Saj ni res. Samo enega so razbili.«

»Najboljšega seveda!«

Prerekali so se med seboj, zakaj obenem z novico se je razširilo mnenje, da ni tega storil nihče drugi kot Orjuna. Preiskava se je že začela. Zapri so jih nekaj. Po dveh mesecih, ko se je spet vlada menjala, so jih izpustili, ker ni bilo dovolj dokazov. Stane je bil tiste dni prepaden. Bal se je. Bil je zraven. Tega sicer ni zaupal nikomur, vendar so sumili, da se je vsaj načrta udeležil. Leo ga je izpraševal, toda ničesar ni izvedel.

»Samo eno ti lahko zaupam: Ljudski oder smo razbili mi . . . Ali veš, zakaj sem odpovedal vlogo? Haha! Delo tajne organizacije! In Leonu se je zjasnilo marsikaj. »Prosim te pa, da tega ne trobiš po ulicah!« Kadar mu je zaupal, je vedel, da Leo ne bo izpovedal . . .

Popoldne je Leo čakal Sonjo. Ravnatelj Kotnik jih je pet poklical k sebi, da jih izpraša poslednjič, da odloči, če pridejo k maturi. Dolgo je čakal. Sonja se je smejala že od daleč. Obraz je bil razgret.

»No?«

»Padla sem! Haha! Kaj strmiš? Padla sem. Kdor se ne uči, pade . . . Saj tako je rekel ravnatelj. Sicer pa se ne pogovarjajva o tem. Kaj lepega mi povej . . .«

Toda njun izprehod je bil izgubljen.

Na vlak.

Leo se pelje domov. V vagonu je vrišč ponehal. Zmračilo se je. Leo stopi k oknu.

»Dovolite?«

»O, prosim.«

Malo nerodno mu je. Binica sedi sama tam in nič ni vesela. Tako utrujena je v obeh. Leo bi rad govoril z njo. Rad bi se opravičil radi svojih lanskizpadov, ki so šli po vasi od ust do ust. Slišal je, da so ji vse povedali. Kako se je napil, kako je robantil zoper njo. In tako dalje . . . Pozdravila sta se že ob prvi postaji.

»Slabo izgledate, gospodična.«

»Bolna sem . . .«

Ali se ni zasvetila solza v njenih očeh? Binici je težko. Leo začne pogovor. Naslonita se na odprto okno. Veter kruštra Biniciine lase.

»Zdi se mi, da vam je težko.«

»Kako to veste?«

»V vaših očeh vidim . . . Opravičiti se moram pred vami . . . radi lanskega leta.«

»Bolna sem. Razočarana.«

»Poslušajte, kako šumi les. Lepi so naši kraji.«

»Ničesar ne morem občutiti . . .«

»Kaj vas je tako hudega zadelo?« Binica misli nekaj časa, misli, a ne pove pravega: »Še v slabo voljo vas spravim. Govoriva kaj drugega . . .« Leonu je bilo mučno. Pogovor jima ni tekkel. Žal mu je bilo tega dekleta. Ko pa se je spomnil toplega, poljubov polnega slovesa Sonjinega, je pozabil na blede Binico . . .

Vlak je težko sopel.

cev, ki je znašal 85.364 oseb, to je do 20 odstotkov samo delavske mladine, ki se že proletarizira v naši obrti in industriji v Sloveniji. Ali najlepše pa je v oblačilni stroki. Od 10.360 zavarovancev je 4786 oseb do 18. leta starosti zaposlenih; od teh 3725 popolnoma brezplačno dela v krojaški in čevljarški obrti. Obrtnega naraščanja imamo 13.930 oseb; od tega številna imamo v I. meznem razredu 5296 vajencev in 2475 vajenk, skupaj 7771 oseb; v II.—IV. meznem razredu 552 oseb, v V. 5026 vajencev in 581 vajenk. V vseh petih meznih razredih je bilo 10.752 moških in 3178 žensk. V prvem zavarovalnem meznem razredu so vajenci in vajenke v učnem razmerju, ki ne dobe nobene plače ali odškodnine pri mojstru ali po tovarnah. V petem zavarovalnem meznem razredu so pa vajenci, ki imajo pri mojstru hrano ali do Din 5.40 dnevnega zaslužka, to so pa večinoma podeželski vajenci.

Poglavje samo zase je: Ko poteče učna doba vajenceva ali vajenke, se vrže na cesto, ter postane mladi pomočnik te ali one stroke na ta način brezposeln. Socijalni odsek pri mestnem magistratu v Ljubljani je izdal interesantno poročilo, v katerem navaja, da je največ brezposelnih delavcev ravno profesionalnih mladih delavcev in so velike množine obrtnega naraščanja, ki dela celo učno dobo brezplačno v obrti.

V spomeniki so gg. pri Zvezi obrtnih zadrug pozabili povedati, da tudi zdravstveni ozirji pridejo v poštev za ukinitve nedeljskega pouka.

Vsa današnja delavska mladina, ki obiskuje sedaj obrtno nadalj. šolo, se je tik pred svetovno vojno rodila in v svoji nežni mladosti pretrpela najhujše stradanje — pomanjkanje dobre hrane. Vse je bilo na karte, ali dobiti ni bilo ne bele moke, ne sladkorja, ne masti, ne slanice. Mlini so mleli koruzne storže, fižol in vrag vedi, iz česa je bila moka narejena. Kruh je bil nevziten za odrasle, kaj pa šele za otroke. Vsled tega so v rasti in razvoju svojega telesa zaostali na teži, slabokrvni, bolehniti itd. V tem pogledu bi lahko podal zdravstveni svet več primerov in dokazov. Za našo delavsko mladino skrbimo, za njeno zdravje, kar je najdragocenejša dobrina vsakega človeka in blagostanje narodnega gospodarstva.

Kriza v nemški vladi. Meščanske stranke se ne počutijo dobro v vladi, kjer so štirje socijalni demokrati. Zato se vrše sedaj nova pogajanja za vladno koalicijo. V tej zadevi so imeli strankini funkcionarji v Berlinu konferenco, na kateri so soglasno sklenili, da ostanejo samo takrat v vladi, če se jim dovolijo znatne koncesije ter zagotovi, da se bo vodila socijalna in delavstvu prijazna politika. Med zahtevami je tudi ra-

tifikacija vašingtonskega dogovora glede osemurnega delavnika.

Maršal Cadorna je umrl. Bivši italijanski poveljnik v svetovni vojni, maršal Cadorna, je te dni umrl.

Pevski zbor ljubljanske »Svobode« se bo konstituiral na prihodnjem sestanku v petek, dne 28. decembra ob pol 8. uri zvečer v lokalu »Svobode« v palači Delavske zbornice. Pridite vsi, ki ste se priglasili in tisti, ki žele peti, pa se doslej niso priglasili. Pevovodja je g. Emil Adamič, znani komponist in profesor na moškem učiteljsku. On bo najprej preizkusil glasove, potem se bo pa takoj začelo s praktičnimi pevskimi vajami, ki bodo redno dvakrat na teden. Najprej se bomo naučili peti delavske pesmi, ki jih je izdala »Svoboda«. Torej pridite vsi!

O marksističnem in krščanskem socializmu bo ljubljanska »Svoboda« priredila sredi januarja v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev predavanje in diskusije. Predaval bo s. dr. Henrik Tuma. Sodrug, agitirajte od moža do moža, da bo to velevažno in zanimivo predavanje dobro obiskano.

Ali ste že član »Ljudske samopomoči«? Ako ne, prosimo, čitajte današnji tozadevni oglas!

Dravograd.

Na cesto sredi zime lahko gresta stranki S. in D., ki sta v ubožni hiši in morata po sodniškem nalogu stanovanje do 1. januarja 1929 izprazniti, da pridejo notri orožniki. Spet lepo gospodarstvo g. župana, ki sicer izjavlja na seji, da je malenkost preskrba stanovanj za omenjene. No, on sam ima itak raje prazno. Ker tudi ne mara, da bo kdo zidal in ker ni izvršil sklepa seje z dne 26. novembra, naj odstopi. Smo radovedni, kaj poreče oblast k takemu postopanju.

Litija.

Pri nas smo imeli jako uspelo predavanje o »strahotah svetovne vojne«, spremljano s slikami. Priznati moramo, da je predavanje nad vse lepo izpadlo in tudi udeležba je bila dovoljna. Posebna zahvala gre sodr. Kreftu, ki je tako lepo predaval, da so slušatelji odnesli zelo lepe vtise in obenem tudi mržnjo do vsake vojne. Želimo, da nam prosvetni odsek Delavske zbornice tudi v bodoče pošilja take predavatelje, kot smo ga imeli sedaj. Sodrug in sodružice, udeležite se polnoštevilno vseh naših predavanj ter pripeljite k popoldanskemu predavanju tudi svojo deco.

Senovo.

Na širšem sestanku članov krajevne organizacije SSJ na Senovem dne 25. novembra je bila sprejeta sledeča resolucija:

1. Občinska odbornika ss. Rihter in Petretič naj takoj podata ostavko na svojo funkcijo v okrajnem šolskem svetu, v gradbenem in soc.-pol. odseku in se pridružita s. Baragi, ki zastopa v občini pravilno stališče proti pogubonosnemu gospodarstvu v občini od strani SLS-večine. Prepričani smo, da županu ni bilo nikdar za šolo, zaradi katere sta naša dva sodruga pristala na proračun za leto 1928.

Podpiramo svojo trditev s tem, da je bil župan že dvakrat narodni poslanec in ni imel tedaj nikdar interesa na zidanju šole. Na splošno potrebo in zahtevo in ko je že pričela voda teči v grlo zaradi njegove nedelavnosti, mu je vodstvo SLS zagrozilo z amputacijo in je moral pričeti že radi svoje poslane eksistence z zidanjem šole, kljub temu, da je tudi glasoval za zloglasni § 82, kot takratni še navidezno disciplinirani član SLS. Sedanja šola ni njegova zasluga, pač pa njegova strategija pred svojo »modro politiko«.

Pri konstituiranju novega občinskega odbora se je župan skliceval: Če ne boste z »menoj« delali, bo pa legalno izvoljeni občinski odbor razpuščen in jaz bom gerent! Pred bodočnostjo boste pa vi kot intriganti odgovarjali. — Njegovo dosedanje delo je pa dokazalo, da je ta gospod izrabljal dobro voljo naših dveh sodrugov. Ta njegov čin mi smatramo za gaženje zakona, za samopašstvo, za pravljanje ljudskega premoženja in neupoštevanje § 82.

2. Odločno protestiramo proti pravljanju občinskega denarja pri zidavi šole in proti neokusnemu demolanju dela, ki ga obsojajo celo pošteti SLS-člani. To javno poslopje bomo morali itak mi rudarji s poznejšimi generacijami kot relativno najbolj številni plačati.

Te ekstravagance na stavbi, ki bo stala okoli 3.500.000 Din, obsojamo obenem. Na njej se bodo bleščale besede: Bogu v čast, narodu v korist! Kdor se na boga zanese, njemu nikdar ne spodnese! Zraven tega pa še celo poglavje 12. vrst iz Lukeževega evangelija, ali kako se že to imenuje. Po naši informaciji bo vsaka črka stala 60 Din, kar znači, da bo prišel račun na precej čedno vsotico, minimalno na 10.000 Din. In šola, ki stane 3.500.000 Din, je že precejšnja palača, ki bo pa po volji »Heroja« stavbna spaka. S temi verzi na hiši se hoče ta odžagani SLS-član uveljaviti in igrati spet vlogo, ki jo je igral v zlatih časih poslančevanja na škodo delovnega naroda — jok! Celo nekateri iz SLS javno kritizirajo tako, bi rekli, individualno delo župana.

3. Konstatiramo, da je taka »ekonomija« ruin za občane. Pravimo, da bi se vsota, ki so jo porabili za te napise, raje vporabila za obdaritev siromašne občinske dece, ki tava

skoro na pol naga in bosa. To bi bilo po naši ideologiji bogu v čast in narodu v korist. Spominjamo se tudi slučaja s koncesijo za našo gostilno, kateri ste bili tako protivni in ko ste zagrozili: »Moja beseda v Beogradu tudi kaj velja. Ne boste dobili koncesije.« Pri tej priliki vam je načelnik zadruge ponudil 1000 Din za siromake v občini in jih niste marali. Mi smo pa le dobili koncesijo, beograjski advokat pa 1000 Din mesto senovskih siromakov, ki jih tako radi k sosedom odganjate z izgovorom, da nimate prostora.

4. Oprti na vsa ta dejstva, socijalistični odborniki ponovno apeliramo na merodajne oblasti, da se takoj zainteresirajo za to občinsko gospodarstvo in da že končno pregledajo delo občine, kar se ni storilo že dolga leta in kar je vsem ljudskim zastopnikom španska stena. Zavarujemo se za vsak slučaj in pravimo, da ni »komunistične nevarnosti«, pač pa da gre za občinsko dobro, za interese vseh občanov, za spoštovanje zakona.

Ptuj.

Cankarjeva proslava v mestnem gledališču dne 15. tm. je bila prav povoljno obiskana. Delavsko pevsko društvo »Naprej« je za otvoritev zapelo pod vodstvom pevovodje g. Šerone pesem »Ob zori«, ki je bila zelo dobro predvajana. Nato je profesor Teply iz Maribora predaval o Cankarju z velikim zanosom in živahnostjo, kakor sploh on zna in vzbudil z njim veliko pozornost med našim delavstvom za proletarskega pisatelja Cankarja. Po predavanju se je izvajala drama »Jakob Ruda« po članih »Svobode«. Igra je bila izvedena prav dobro; posameznim igralcem se je poznalo, da so smatrali svoje vloge resnim. Posebno ženske vloge so bile dobre. Po predstavi je zopet zapel pevski zbor za zaključek »Internacionalo«.

Silvestrov večer priredi »Svoboda« in pevsko društvo »Naprej« v hotelu »Slon«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vabimo vse delavstvo, da se ob tej priliki poslovijo od starega leta in pozdravi novo.

Sestanek članov politične organizacije se vrši v nedeljo, dne 6. januarja ob 9. uri dopoldne. Pozivamo vse člane in prijatelje, da se sestanka udeležijo. Na njem se bo razpravljalo vprašanje sedanje politike v državi in občini.

Iz občinske seje.

Trinajsta redna seja občinskega sveta se je vršila v četrtek, dne 20. decembra. Seja je bila deloma prav živahna, ko so se obravnavale razne zadeve. Za upravni odsek je poročal Nemec Damisch o prošnjah dveh strank za odpis davščine na vozila, katerima se je ugodilo, ker teh vozil več ne posedujeta. Mesarju Kossar ml. se je dovolila provizorično za en

Čulikovski:

Tudi Božič.

(Konec.)

Tone preplašen zavpije:

»Bežil«

A bilo je že prepozno. Janez je hotel v naglici odskočiti nazaj, pri tem pa se je zapletel v vejevje, ki je bilo pokrito s snegom in je padel vznak. Debela smreka se je skotalila nanj.

»Križ božji! Na pomoč!« je vpil Tone. Preplašeni tovariši so z vseh strani prihiteli. Z močnimi koli so odrinili deblo z Janeza.

Ležal je nezavesten. Zdrobljene so mu bile obe nogi. Na ustih se mu je nabrala krvava pena, znak, da je tudi notranje poškodovan. Obraz mu je bil razpraskan od vejevja. Belina snega je bila omadeževana s krvjo. Za hip so obstali, nevede, kaj početi. »In ravno na praznike,« je gluho vzdihnil Tone.

»Kaj hočemo. Vsi smo na tem.« Najstarejši drvar je odločil: »Konec! Poberite orodje!«

Povezali so debelo plast smrekovih vej, napravili na tem mehko ležišče in oprezno naložili Janeza nanj. Tako so ga vlekli navzdol po snežni rizi do ceste, odkoder so poslali po voz.

Mica, žena Lampretovega, je zjutraj navsezgodaj, ko sta otroka še spala, dohitela v cerkev k zornicam. Vzela je seboj prazen nahrbtnik in ga nazaj grede pustila pri trgovcu in naročila, kaj vse ji naj naložijo vanj.

»Moj mož pride popoldne s planine in ga bo vzel ter plačal.«

In nestrpno je čakala moževe vrnitve. Sobico je poribala že dopoldne. Sedaj je postavila kvas, da bo potica prej gotova, ko prinese on še rozine.

»Moral bi vsak čas tukaj biti; štiri je že odbilo.« In hitela je k oknu in se ozirala navzgor po cesti.

Počasi se je začelo mračiti.

»Mamica, ali prinese ata bonbončkov?« je vprašala Micika.

»Bo, bo, le potrpi in tiho bodi.«

»Mama, ali bom šel jaz tudi k polnočnici?« se oglasil zopet Mihec.

»Ko pa nimaš suknjica.«

»Bom pa vašo kučmajko oblekel.«

»No, le tiho bodi. Ko pride ata, pa njega prosi.«

In spet je odhitela k oknu. Le nerazločno je bilo še videti temnejše predmete ob cesti. Postajala je nemirna.

»Zdaj bi pa že lahko bil doma. Kaj pa, ko bi — — — Pa nima navede. Pijanec ni.«

Nervozno je prisluškovala v temno noč. Pri vsakem šumu ji je srce vztrepotalo. Enkrat je zaslišala korake. Stekla je k hišnim vratom. A neznani koraki so se zopet oddaljili. Bilo je vse tiho. Samo od cerkve sem se je slišalo rahlo pritrkavanje.

Otroka sta zadremala. Njej se je pa vedno bolj stiskalo srce v nemirni slutnji. Začela je tiho moliti.

Naenkrat zopet prisluhne. Zunaj se je slišal šum. Koraki in pritajen razgovor.

»To jih je pa več. Kdo je z njim?«, je pomislila.

In že je nekdo na vrata potrkal in klical.

Vsa se je tresla, ko je šla odpirat. To ni njegov glas.

Obstala je na pragu ko okamenela. Pred kočo je stala gruča moških. Med njimi tudi trški zdravnik. Pred očmi so ji začele plesati iskre, kakor veče.

»Kje pa je Janez?«

»Tamle leži na vozu. Smreka je padla nanj.«

Šele sedaj je opazila v ozadju, na cesti, voz.

Planila je proti njemu in se ho-

tela vreči na temno postavo, ki je ležala na njem.

»Kristus! Ali je ubit? Janez! Janez!«

Priskočil je zdravnik in jo zadržal.

»Pomirite se! Nič ni tako hudega. Sedaj je še nezavesten. Eno nogo bo mogoče zgubil. Odvesti ga moramo v bolnico.«

Ni ji hotel vsega povedati.

Tiho se je sesedla ob vozu na tla in padla vznak. Začeli so jo drgniti s snegom. Ko je spet odprla oči, je brezbržno strmela pred se. Odnegli so jo v kočo in položili na posteljo.

Poklicali so staro sosedo in ji naročili, da ostane pri njej. Voz s ponesrečencem je v spremstvu zdravnika odhitel proti postaji.

Mica je celo noč bledla in klicala Janeza. Enkrat se je zbudil tudi Mihec in začuden gledal sosedo.

»Ali še ni prišel ata?«

»Ata je šel v mesto po sanke. Jutri ti jih prinese. Le pridno spanččaj naprej.«

In otrok je zopet zaspal. Mogoče je sanjal o zlatih sankah, ki mu jih vlečejo nebeški krilatci.

Tisti prazniki so bili za Lampretove žalostni, prežalostni. In od takrat tudi niso bili nobeni več veseli.

TVORNICA KEM. IN OIL. BARVILAKOV, FIRNEŽA IN TEKSTILNEGA
Družba z. o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTIN
STROJNO OLE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO OLE
FIRNEŽ
SOLSKKE BARVE
SUHE BARVE
BRISTNE OLEJNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE!!

mesec še ena stojnica na Florijanskem trgu, kjer bo prodajal meso po 10 dinarjev. Pozivamo občinstvo, da pri tem mesarju kupuje, če bo res meso tako, da bo vredno te cene. Mogoče bo to vplivalo tudi na padec cen pri ostalih mesarjih. Občina Ptuj-ska gora je zaprosila za podporo v svrhu popravila cerkve. Ta prošnja je vzbudila precej smeha, ko se je povdarilo, da ima ta romarska cerkev na Črni gori itak privilegij pobiranja milodarov po vsej spodnji Štajerski, ki morajo nesti težke tisočake vsako leto. Vsako leto prihajajo procesije za procesijo in nosijo obi-

lo »ofra« tej cerkvi, ki si sedaj še upa — četudi potom posebnega društva — prositi za take podpore. Prošnja je bila odbita.

Raznim društvom, med njimi tudi »Svebodi«, so se odpisali stroški, ki so jih imela povodom svojih prireditvev v mestnem gledališču. Pri tej priliki je s. Mar tudi sprožil vprašanje, kako pridejo razna okoliška podeželska društva do bonitete, ko sicer nikdo ničesar ne prispeva k mestnim dohodkom. Sklenilo se je o tem napraviti principijelne odloke.

Od okrajnega zastopa je prišla prošnja, oziroma poziv, da naj občina zavaruje obrežje na spodnji strani dravskega mosta na Bregu. Občina ima tam ob obrežju par metrov sveta, ki pada vsled nezavarovanja v vodo. Pa tudi sicer nima občina od tega sveta nikake koristi. Po pravici bi pa moral to obrežje zavarovati lastnik mosta, to je mariborska oblast. Zato se je sklenilo, da se občina ne spušča v ta popravila, ki bi bila združena z velikimi stroški, koristi pa bi ne bilo nobene. Pri tej priliki si usojamo izreči svoje mnenje, da bi bili gospodje Brežani prej »upravičeni« svoje obrežje zavarovati, če nečje počasi zlesti v Dravo. Sicer pa naj to napravi oblastni odbor.

Prostovoljnemu gasilnemu društvu se je odpisala najemnina v skladišču za orodje v znesku 1500 Din.

Muzejsko društvo je prosilo za prispevek k stroškom za kritje primanjkljaja povodom otvoritve muzeja. Ta primanjkljaj je nastal najbrž vsled tega, ker je bilo v gostilni Na-

rodni dom plačati veliko število obedov po 25 Din. Salament, to so morali biti fini obed, da so bili tako dragi. Ali so jedli vsak celega purana ali pet telečjih pečenk? Ker je občina itak letos že dala za muzej velikanske vsote, se je ta prošnja odklonila.

Mestnemu delavcu L. se je odpisal dolg 156 Din. — Bivši župan Lozinšek je zaprosil, da se ga razbremeni za 100 Din, za kateri znesek ga tirja občina vsled telefonskih pribojbin. S. Mar je pojasnil zadevo: Lozinšek je svoj čas odstopil od svoje funkcije in to meseca februarja. Ker se telefoni odpovedujejo polletno, je takrat prosil občino, naj mu telefon odpravi, ker ga ne potrebuje. Telefon je bil namreč napravljen v času njegovega županovanja. Takrat pa se mu je od naslednjega funkcijonarja reklo, da telefona še ni treba sedaj odnašati, ker ga itak potrebuje tudi okrajni zastop in je ta telefon edini v tamkajšnjem okolišču, ter se ga rabi v obče svrhe od okrajnega zastopa, ki je imel takrat most v posesti ter tudi požarna bramba in stražniki. Ker je faktično bil telefon

uporabljen od vseh korporacij, je bil s. Mar mnenja, da se prošnji bivšega župana Lozinškega ugodi, ker če občina ni imela za časa njegovega županovanja nikake škode, naj se pač smatra to kot oškodovanje občine po Lozinšku v reklamne svrhe. Temu predlogu se je pridružil tudi dr. Salamon, ki je bil celo mnenja, naj to odškodnino plača okrajni zastop, ki je telefon uporabljal. No, poročevalec iz nemškega kluba pa je bil tako discipliniran, da ni mogel svojega po odseku storjenega predloga umakniti. Mnenja smo, da bi se občina ne zrušila, če bi gg. Nemci enkrat glasovali v prid dotičnega, ki se ga je svoj čas metalo — seveda po krivici — v njihov koš. Nekoliko več samostojnosti v tej reči in še tudi pri nekaterih drugih smo pričakovali od njih.

Eni stranki se prošnja za odpis najemninekega vinarja odbije, ker ni pravočasno javila praznega stanovanja. — Vinarski podružnici v Ptuj se dovoli brezplačne vožnje o priliki vinskega sejma, ki se bo vršil začetkom marca 1929.

(Konec prihodnjic.)

MALA NAZNANILA.

JOSIP MLINARIČ

priporočam svojo bogato zalogo
galanterije, specerije, hišnih
in kuhinjskih potrebščin.

Maribor, Glavni trg št. 17.

I. Bukova drva

cela in rezana, trboveljski premog in
butare ter vsakovrstni rezan in tesan les

Alojz Piščanec

Državna cesta, vis-à-vis Mariborski dvor

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stnker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radiotechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoni. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Tvornica štipilk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Creppe de Chine

In foular svile od 58 Din naprej
kakor tudi vsakovrstne druge svile
v bogati zalogi po najnižjih cenah pri
J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Dosti denarja prihranite

ako daste v popravilo

Brzopodplati, Taitenbachova ul. 14
Vaše vsakovrstne čevlje, galoše, snežne, z gumi in usnjenimi podplati, cene za poplajenje in pete usnjenih damskih Din 26—28, moških Din 32—38. — Se priporoča BRZOPODPLATA.

JOSIP MORAVEC, Maribor

Slovenska ul. 12

priporoča svojo bogato zalogo snežnih čevljev in galoše vseh prvovrstnih svetovnih znamk, po brezkonkurenčnih cenah. Popravila se sprejemajo.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni
izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa
društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Nabirajte nove naročnike

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki oglašujejo v „Delavski Politiki“! ...

ZA BOŽIČNO DARILLO!

„LUNA“
EXPORTNA HIŠA
Maribor, Aleksandrova 19

Dobroznana najcenejša in najboljša tvrdka za nakup nogavic, moških nogavic (zoknov), rokavic, dokolenic, gamaš, hišnih čevljev, snežnih čevljev, perila, vezenice, čipk, svilenih trakov etc.

Lasten izdelek pletenih jopic, puloverjev ter kompletnih oblek v vsaki veličini.

Posebna razstava igrač ter božičnih okraskov.

L. Mikuš, Ljubljana, Mestni trg 15
DEŽNIKI.

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno 1839. Telefon 2282.

Število članov nad 10.000. — V letu 1928 izplačane podpore Din 250.000.

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“

podporno društvo za slučaj smrti za Slovenijo v
MARIBORU, Aleksandrova cesta št. 45

sprejme do konca februarja 1929 v oddelek „A“ vse zdrave osebe od 1. do 70. leta. Najvišja podpora 1000 Din. Posmrtnina za vsak smrtni slučaj 50 para. — Enkratna vpisnina po starosti od 18 do 40 Din, S tem oddelkom je dana vsakomur prilika, torej tudi najrevnejšim slojem za pristop v to človekoljubno društvo. V oddelke B, C, D, B/I, C/I, D/I s podporami od 2000 do 32.000 Din se sprejmejo do nadaljnjega le še vse zdrave osebe od 21. do 50. leta. — Zahtevajte še danes zastoni pristopno izjavo.

„Eden za vse, vsi za enega“.

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

